

Марія Поцюрко

канд. філос. н.,
старший викладач кафедри гуманітарних дисциплін,
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського

МОЄ ЗНАЙОМСТВО З ЛЮДИНОЮ-ЛЕГЕНДОЮ

*Ой Морозе, Морозенку,
ти славний козаче!
За тобою, Морозенку,
вся Вкраїна плаче...*

Ця історична пісня, якою український народ прославляє своїх героїв і в яку вкладає весь сум і переживання з приводу втрати славних синів матері України, є до болю актуальною. Приналежність Валентина Яковича Мороза до роду українських козаків, героїв, ідейних проводирів нації є безсумнівною в національному, політичному, культурному і в усіх інших, врешті-решт і в філософському, вимірах.

Моє знайомство з цією непересічною людиною-легендою, людиною-епохою, людиною-героєм, людиною-мудрецем, людиною-загадкою відбулося заочно саме в той час, коли доля здійснила подарунок у вигляді особистої зустрічі.

Мій дядько, який за фахом представник зовсім не гуманітарної професії (все життя пропрацював інженером), за покликом душі був в авангарді всіх культурних і політичних подій (сім'я завжди була патріотичною), одного дня, прийшовши у гості, із великим захопленням повідомив мені новину про непересічну подію, яка невдовзі має відбутися у нашому місті і на яку ми просто не можемо не піти. До нас приїжджає Мороз. Чесно кажучи ніколи не була прихильником ідей, що їх уособлював голова політичної партії українських соціалістів, тому здивувалася, чому мій завжди право-націоналістично налаштований дядько раптом зацікавився ідеями лівих. М'яко дорікнувши мені (за освітою

гуманітарію), дядько почав розповідати про Валентина Мороза – і про національні ідеї, і про табори...

Важко описати всю множинну моїх емоцій, коли буквально кілька днів по тому я зустрілася з Валентином Яковичем особисто і не деінде, а на своєму робочому місці. Сказати, що я була здивована, це нічого не сказати. Мене представили ЙОМУ і посадили за один стіл... Для мене всі події, які відбуваються в моєму житті, є дуже символічними, я думаю, що за багатьма із них стоїть глибокий духовний зміст. Із впевненістю можу сказати, що це була одна з тих найбільш духовно наповнених подій, які стали знаковими у моєму житті...

А потім була низка розмов... Про науку та історію, про обмін і Канаду, про любов до України і до людей...

Для мене зустрічі з Валентином Яковичем – це були ті моменти, коли через силу його духу ти розумієш і відчуваєш, що українець, і це не просто раціональне усвідомлення приналежності до національності, це сила емоцій, коли в тобі просто бурлить українська кров. Це усвідомлення глибокої відповідальності зватися іменем тієї національності, яку вистраждали такі особистості. Відбувається чітке усвідомлення того, що наші традиції, мова, культура – це велика честь, бо їх нам передають і несуть у собі такі люди. І це слід не просто шанувати, цим треба жити, бо в цьому відкривається любов, любов до людини, любов до України, любов яка так яскраво променіла крізь кожне його слово.

Окремо хотілося б сказати про чесноту *sancta simplicitas*, яка була притаманна Валентинові Яковичу і яка вразила мене до глибини душі, чесно кажучи, не менше, ніж всі інші його достоїнства. Людина, яка за свої заслуги перед народом могла б бути величною і гордою, несла в собі скромність і любов, простоту і спокій, терпеливість і мудрість...

Цей погляд, ця постава, ця манера говорити – це доторк вічності, це політ над всією життєвою глупотою у царство цінностей добра, людяності, справедливості, це мудрість віків в одному жесті, в одному напівпогляді, в одному напівслові... Тон спілкування завжди дружній і ніколи не повчальний... Ця чеснота, така моральна складова частина такої поведінки, спонукає бігти робити добро, спонукає ставати кращим, любити світ і людей, любити свою землю, спонукає врешті-решт відділити вічне від часового.

Це не декларативна побожність, а святість у кожному ділі, у кожному слові, така святість притаманна лише вибраним, тим які здатні бути приниженими, щоб стати найбільшими. Тому для мене він відкрився як людина чиста, проста, з великим хоробрим серцем, яка змогла ставитися до інших без тіні натяку на зверхність, честолюбство чи зарозумілість...

Можу з впевненістю сказати, що знайомство з Валентином Яковичем було для мене подарунком і уроком долі, іспитом совісті. Тішить та думка, що герої, духовні провідники нації не вмирають, що їхня духовна сутність, їх ідеї живі, зокрема в думках і вчинках їх послідовників. Саме тому ми просто не маємо морального права не наслідувати цей приклад, чинити якимось інакше, бо було заплачено надто високу ціну...